

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/2/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122462135
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Krochtová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:6122462135.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Krochtovej a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a JUDr. Romana Lajoša, v spore žalobcu: A. B., C., D.: XX XXX XXX, A. A. E. XX/XX, XXX XX F., proti žalovanej: A. G., nar.XX.XX.XXXX, bytom B. XX, H., zast. I. J. K., advokátom so sídlom Kollárova 15, Poprad, o zaplatenie 1.380,- eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 18Csp/3/2023 – 388 zo dňa 21.10.2024, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) rozhodol tak, že vo výroku I. žalobu zamietol a vo výroku II. vyslovil, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku vo veci samej samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

2. Súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 14 ods. 1 a 3, § 15 ods. 1 zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o pohľadávkach štátu“), § 3 ods. 1, § 20 ods. 2, § 37, § 39, § 49, § 52 ods. 1 a 3, § 101, § 108, § 760 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), čl. 11 ods. 7 Organizačného poriadku Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR č. 34/2017 zo dňa 31. mája 2017, § 14a ods. 1 a 2, § 14g ods. 1, 4 a 7, § 14h ods. 15 zákona č. 151/2010 Z. z. o zahraničnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o zahraničnej službe“), § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. zákona o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“).

3. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že žalobca si voči žalovanej uplatnil nárok na zaplatenie sumy 1.380,- Eur na základe refakturácie nákladov za tri osoby za leteckú prepravu na základe „Prísľubu vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie“ – L. M., K. E. N. F. dňa 31.03.2020. Z tohto dôvodu žalobca vystavil dňa 15.04.2020 žalovanej faktúru na sumu 1.380,- Eur so splatnosťou do 14.05.2020. Žalovaná faktúru neuhradila.

4. Súd vo veci rozhodol v poradí prvým rozsudkom č. k. 18Csp/3/2023-151 zo dňa 03.05.2023, ktorým žalobe vyhovel. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 18CoCsp/35/2023-345 zo dňa 31.05.2024 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd v inštruktážnej časti odôvodnenia vyslovil právny názor, že je potrebné skúmať, či nárok žalobcu nie je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

5. Spis bol z odvolacieho súdu vrátený súdu prvej inštancie dňa 28.06.2024. Zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 03.07.2024.

6. Dňa 02.09.2024 bolo súdu prvej inštancie doručené dovolanie žalobcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove č. k. 18CoCsp/35/2023-345 zo dňa 31.05.2024. Súd prvej inštancie nevykonal úkony spojené s podaným dovolaním, ale dňa 21.10.2024 vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol a žalovanej priznal voči žalobcovi plnú náhradu trov konania.

7. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie okrem iného vyplýva, že žalobca tvrdil, že si uplatňuje skutočne vynaložené náklady na let, o čom predložil aj dôkazy (faktúry). Nič naopak nenasvedčuje tomu, že žalovaná mohla získať podstatne lacnejšie spätné lety s inými leteckými spoločnosťami. Keďže ako sama žalovaná uviedla, letecká doprava sa zastavila, a teda je vôbec otázne, či by si vôbec zabezpečila individuálne dopravné služby iným, pre ňu a jej rodinu lacnejším, resp. inak prijateľnejším spôsobom. Napokon v tomto smere žiadnu argumentáciu súdu neposkytla a naopak zo spisu plynie jej výslovná žiadosť o zabezpečenie repatričného letu. Podstatné bolo rovnako to, že repatričný let bol dobrovoľný, teda nikto nebol nútený do lietadla nastúpiť a opustiť územie M., ak by o to nepožiadala.

8. Z emailovej komunikácie z 31.3.2020 o 2:33 plynie, že záujem o let prejavilo 56 osôb. Pri fakturovaných 29.247,15 eur to vychádza na osobu 522,27 eur. Žalobca si uplatnil náklady vo výške 460,- eur, teda vo výške ktorá nepresiahla výšku nákladov na jednu repatriovanú osobu. Žalovaná žiadnu žalobcom predloženú listinu nespochybnila a tiež nespochybnila skutočnosti z nich plynúce. Za tohto stavu súd konštatoval, že právny vzťah nie je založený na nápadne nevýhodných podmienkach tak, ako to namietala žalovaná.

9. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je takmer identické s v poradí prvým rozhodnutím, až na bod 46., v ktorom súd konštatoval toto: „Jedinou okolnosťou, v rámci ktorej možno uvažovať v smere naznačenom odvolacím súdom (výkon práv odporujúci dobrým mravom), je prijatie opatrení, v rámci ktorých bol repatričný let z M. za úhradu a repatričná autobusová doprava bola poskytovaná zadarmo. Žalobca súdu ani po zrušení veci odvolacím súdom nevysvetlil dôvod, prečo náklady spojené s autobusovou dopravou prevzali na seba solidárne občania SR a pri repatričnom lete to neplatilo.“

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná bola úspešná v celom rozsahu, preto jej voči žalobcovi patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP.

12. Žalobca uviedol, že ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie musí obsahovať skutočnosti, na ktorých odklon spočíva. Zároveň namietal nesúlad medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami.

13. Podľa žalobcu sa v uvedenom prípade výkon práv neprieči dobrým mravom. V tejto súvislosti poukázal na právoplatne skončené veci, v ktorých si Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR úspešne uplatnilo voči občanom SR náhradu nákladov za konzulárnu ochranu poskytnutú vo forme repatriácie v čase pandémie.

14. Žalobca nesúhlasil s argumentáciou súdu v bode 46. napadnutého rozhodnutia o tom, že nevysvetlil dôvod, prečo náklady spojené s autobusovou dopravou prevzali na seba solidárne občania SR a pri repatričnom lete to neplatilo. K tomu uviedol, že o takejto výzve súdu nemal vedomosť a dodal, že repatriáciu bolo možné uskutočňovať leteckou alebo autobusovou dopravou, pričom náklady na leteckú prepravu sú podstatne vyššie. Repatričné lety nepatria do kategórie bez úhrady v zmysle čl. 2 ods. 2 uznesenia vlády č. 411/2006. To, že sa Slovenská republika v danom čase v rámci nepredvídateľnej situácie rozhodla poskytnúť svojim občanom autobusovú dopravu zadarmo, nemá podľa názoru žalobcu relevanciu vo vzťahu k žalovanej, ktorá sa rozhodla na vlastnú žiadosť využiť leteckú prepravu, ktorá bola realizovaná za úhradu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval žalobca z tohto dôvodu za nečakané, prekvapivé a nepredvídateľné vo vzťahu k zamietavému výroku bez náležitého odôvodnenia.

15. Žalobca má zato, že ani súd prvej inštancie sa nestotožnil so zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, čoho dôsledkom je to, že súd sa v odôvodnení venoval dôvodnosti nároku a prekvapivo iba v bode 46. konštatoval, že nárok je v rozpore s dobrými mravmi.

16. Pri aplikácii ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka majú platiť viaceré obligatórne pravidlá (ktoré podľa názoru odvolateľa neboli naplnené) a to najmä: jeho aplikácia prichádza do úvahy skôr výnimočne; jeho aplikácia nesmie viesť k oslabeniu princípu právnej istoty, nakoľko odvolateľ má zato, že uplatnením rozporu zákonného nároku s dobrými mravmi sa v tomto prípade popiera účel zákonnej úpravy; je potrebné ho aplikovať na základe voľnej úvahy súdu, odvolateľ má zato, že v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie absentuje relevantná, presvedčivá a kvalitatívne dostatočná úvaha vo vzťahu k odôvodneniu rozporu nároku odvolateľa s dobrými mravmi; pri jeho aplikácii treba vziať zreteľ aj na to, ako sa správal účastník právneho vzťahu, ktorý sa dovoľáva dobrých mravov, či vyvinul dostatočnú mieru starostlivosti a predvídateľnosti. Odvolateľ má zato, že v tomto prípade žalovaná mala pri vycestovaní do zahraničia využiť na nepredvídateľné okolnosti bežne dostupné služby poisťovateľov a pokiaľ by žalovaná nepožiadala o repatriáciu, musela by aj tak vynaložiť náklady na letenky späť na Slovensko.

17. Žalobca poukázal na to, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že destináciu na pobyt s maloletými deťmi po relatívne dlhšie časové obdobie (od októbra 2019 do júna 2020) si vybrala žalovaná slobodne, a preto musí znášať aj dôsledky pandémie korona vírusu z tohto hľadiska. Na toto zistenie súd žiadnym spôsobom pri aplikácii dobrých mravov neprihliadol.

18. Žalobca tiež poukázal na to, že proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 18CoCsp/35/2023-345 zo dňa 31.05.2024 podal dovolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

19. Na základe uvedeného žalobca vyslovil, že ním uplatnený nárok je daný, dôvodný a preukázaný a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

20. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Žalovaná poukázala na to, že ak žalobca argumentoval súdnymi konaniami, v ktorých mu bol takýto nárok priznaný voči tretím osobám, šlo o rozhodnutia súdov prvej inštancie. Preto poukázala na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8Co/65/2023 zo dňa 17.04.2024, v ktorom sa tento súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o rozpore nároku žalobcu s dobrými mravmi. Žalovaná tiež argumentovala situáciami, keď iné osoby, napr. „B.“, „O. P.“, „M. P. Q. D.“, cestujúci z D. v októbri 2023, neplatili za let vládny špeciálom, zatiaľ čo ona áno. Ďalej žalovaná zotrvala na tom, že „Prísľub“, ktorý podpísala, bol účinný v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Tiež uviedla, že rozhodnutie vlády SR o tom, že autobusy komerčných spoločností prevážajúce repatriantov, boli zadarmo, bolo zjavne diskriminačné. Aj s poukazom na recipročnú repatriáciu občanov SR a ČR, kde sa vzájomné náklady nevyúčtovali, a teda občania SR mali v takýchto prípadoch lety zadarmo, žalovaná trvala na tom, že nárok žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi.

21. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a zistil, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu napadnutého rozsudku.

22. Prioritne sa odvolací súd zaoberal posúdením dôvodnosti odvolacej námietky, v zmysle ktorej sa súd prvej inštancie opomenul vysporiadať so skutočnosťou, že dňa 02.09.2024 podal žalobca dovolanie voči uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom o dovolaní nebolo rozhodnuté.

23. Podľa § 419 CSP, Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

24. Podľa § 420 CSP, Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným

postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podľa § 436 ods. 1 až 4 CSP, Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania. Po odstránení vád podľa odseku 1 súd prvej inštancie rozhodne o vyrubení súdneho poplatku za podané dovolanie a o návrhoch na oslobodenie od súdneho poplatku. Dovolanie doručí súd prvej inštancie protistrane, vyzve ju, aby sa k dovolaniu vyjadrila a určí na vyjadrenie lehotu nie kratšiu ako desať dní. Na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada. Ak sa protistrana vyjadrí k dovolaniu v lehote podľa odseku 3, vyjadrenie sa doručí dovolateľovi.

26. Podľa § 437 CSP, Po uplynutí lehôt podľa § 436 ods. 3 predloží súd prvej inštancie bezodkladne vec dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

27. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

28. Podľa § 390 CSP, Odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

29. Je nepochybné, že v danej veci žalobca podal dovolanie voči uzneseniu odvolacieho súdu č. k. 18CoCsp/35/2023-345 zo dňa 31.05.2024. Dovolanie bolo súdu prvej inštancie doručené dňa 02.09.2024. Na uvedenú skutočnosť žalobca upozorňoval opakovane, a to podaniami doručenými súdu prvej inštancie dňa 03.09.2024 (č.l. 359 spisu) a dňa 07.10.2024 (č.l. 373 spisu). Súd prvej inštancie mal postupovať v súlade s § 436 CSP a mal vykonať úkony spojené s dovolaním a po splnení predpísaných podmienok mal následne vec predložiť dovolaciemu súdu. Aj napriek tomu súd prvej inštancie žalobcom podané dovolanie odignoroval a vo veci dňa 21.10.2024 rozhodol.

30. Mimo rozumných pochybností je zjavné, že toto (aktuálne) rozhodnutie odvolacieho súdu je v poradí druhým, ktorým sa ruší napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. V poradí prvým rozhodnutím je rozhodnutie zo dňa 31.05.2024, ktoré dovolaním napadol žalobca.

31. V naznačených súvislostiach je významné ust. § 390 CSP, v zmysle ktorého odvolací súd nemôže dvakrát zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie rovnakej procesnej povahy (v prvom prípade aj v tomto prípade ide o prvoinštančný rozsudok). Toto zákonné ustanovenie bolo do civilných procesných pravidiel zakotvené z dôvodu zabezpečenia plynulosti súdneho konania a eliminovania zbytočných prietahov v konaní, ktoré v minulosti vznikali aj viacnásobným zrušením rozhodnutí súdov prvej inštancie odvolacími súdmi. V danom prípade však došlo k takému procesnému pochybeniu súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd nedokáže odstrániť alebo napraviť v odvolacom konaní.

32. Odvolací súd súc viazaný § 390 CSP pristúpil k zrušeniu napadnutého rozsudku č. k. 18Csp/3/2023-388 zo dňa 21.10.2024, lebo týmto rozhodnutím súd prvej inštancie porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Totiž súd prvej inštancie nepredložil vec dovolaciemu súdu, ktorého súdnej ochrany sa žalobca dovolával. Keďže nemožno prejedikovať rozhodnutie dovolacieho súdu v danej veci, nateraz nie je zrejmé, či žalobca bude v dovolacom konaní úspešný alebo nie. V tomto smere je však prípustná úvaha aj o tom, že dovolací súd by zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 18CoCsp/35/2023-345 zo dňa 31.05.2024. Za danej situácie by v jednej veci popri sebe existovali dva rozsudky súdu prvej inštancie.

33. Podľa názoru odvolacieho súdu neprichádzalo do úvahy nerozhodovať o aktuálnom odvolaní žalobcu a vrátiť vec súdu prvej inštancie na postup podľa § 436 a násl. CSP bez rozhodnutia o odvolaní, a tak vytvoriť pre dovolací súd priestor na postup podľa § 449 ods. 2 CSP. Ako už odvolací súd uviedol, nemožno prejedikovať rozhodnutie dovolacieho súdu. Navyše v poradí prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré bolo zrušené rozhodnutím odvolacieho súdu napadnutého dovolaním, sú čo do právneho posúdenia odlišné. Preto v záujme právnej istoty a nevňášania zbytočného chaosu do prejednávanej

veci, odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, len zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

34. Po vrátení veci súdu prvej inštancie bude jeho povinnosťou vykonať úkony spojené s dovolaním žalobcu doručeným súdu dňa 02.09.2024, a to v zmysle § 436 a násl. CSP. V prípade, ak žalobca nebude v dovolacom konaní úspešný, súd prvej inštancie sa náležite vysporiada s inštrukciami odvolacieho súdu vyjadrenými v uznesení zo dňa 31.05.2024, najmä pokiaľ ide o posúdenie nároku v kontexte § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Totiž rozsudok súdu prvej inštancie je z pohľadu výroku - odôvodnenie rozporuplný, pričom odôvodnenie obsiahnuté v bode 46. rozsudku nenaznačuje, aby si súd prvej inštancie dostatočne uvedomoval význam § 391 ods. 2 CSP. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že strana má vždy právo na to, aby jej súdna ochrana bola poskytnutá v požadovanej kvalite, nevynímajúc dôvody rozhodnutia, ktoré by mali byť jasné a mali by dávať odpoveď na zásadné otázky. To však neznamená, že súd prvej inštancie je nútený zmeniť právny názor. Je však povinný preskúmať rozpor nároku žalobcu s dobrými mravmi a svoje úvahy riadne odôvodniť. Súd zároveň rozhodne o trovách celého konania (§ 396 ods. 3 CSP). Samozrejme, v prípade úspešnosti žalobcu v dovolacom konaní, súd prvej inštancie predloží vec na rozhodnutie o odvolaní voči v poradí prvému rozsudku zo dňa 03.05.2023.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).